

Izvirni znanstveni članek / Original scientific article

Pregled publiciranja izbranih bibliografskih enot visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov zdravstvene nege: retrospektivna raziskava

A review of publishing selected bibliographic units by lecturers of professional subjects in the study programme of nursing: a retrospective study

Branko Bregar^{1, 2}, Jure Rašič^{1, *}

Ključne besede: zdravstvo; visoko šolstvo; fakultete; kakovost; medicinska sestra.

Key words: health care; higher education; faculties; quality; nurse.

¹ Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana, Chengdujska 45, 1260 Ljubljana, Slovenija

² Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin, Spodnji Plavž 3, 4270 Jesenice, Slovenija

* Korespondenčni avtor /
Corresponding author:
jure.rasic@psih-klinika.si

IZVLEČEK

Uvod: Kakovost študijskih programov je povezana s strokovno in znanstveno usposobljenostjo visokošolskih učiteljev. Namen raziskave je bil pregledati publicistično aktivnost visokošolskih učiteljev izbranih strokovnih predmetov v visokošolskih institucijah za zdravstveno nego v Sloveniji.

Metoda: Retrospektivno so bili pregledani javno dostopni podatki o publiciranju 76 visokošolskih učiteljev, nosilcev dvanajstih strokovnih predmetov v sedmih visokošolskih institucijah na področju zdravstvene nege, za obdobje 2010–2015. Podatki so prikazani z opisno statistiko.

Rezultati: V prikazanem obdobju je bilo evidentiranih 4.337 enot publiciranja, na enega visokošolskega učitelja povprečno 57,32 ($s = 59,05$). Od tega je bilo največ mentorstev diplom ($n = 2928$, 67,30 %), najmanj izvirnih znanstvenih člankov ($n = 268$, 6,21 %), še manj preglednih znanstvenih člankov ($n = 46$, 1,10 %). Obstajajo razlike v publiciranju na splošno med fakultetami ($\chi^{2(2)} = 14,272$, $p = 0,027$), pri mentorstvih ($\chi^{2(2)} = 16,767$, $p = 0,010$), preglednih znanstvenih člankih ($\chi^{2(2)} = 28,442$, $p < 0,001$) uredništvih ($\chi^{2(2)} = 17,870$, $p = 0,007$).

Diskusija in zaključek: Nosilci strokovnih predmetov zdravstvene nege kažejo različne aktivnosti na področju publiciranja bibliografskih enot. Visokošolske institucije naj spodbujajo visokošolske učitelje k publiciranju ter s tem pospešujejo njihov strokovni in znanstveni razvoj. Publiciranje znanstvenih bibliografskih enot bi bilo smiselno dodati tudi merilom za habilitacijo v naziv predavatelja.

ABSTRACT

Introduction: The quality of study programmes is related to the academic skills of higher education lecturers. The aim of the research was to examine the publications of lecturers of professional subjects at higher education institutions offering nursing study programmes in Slovenia.

Method: Publicly available data of publications by 76 lectures of 12 professional subjects at higher education institutions offering nursing study programmes were retrospectively reviewed for the period from 2010 to 2015. Data are presented with descriptive statistics.

Results: 4337 units of publication were published in the period, per one lecturer 57.32 ($s = 59.05$). The most units were mentoring diploma theses ($n = 2928$, 67.30%), the lowest number of units comprised the publication of original scientific articles ($n = 268$, 6.21%), and there were even fewer review articles published ($n = 46$, 1.10 %). There are significant differences in all published units between faculties ($\chi^{2(2)} = 14.272$, $p = 0.027$), in mentoring ($\chi^{2(2)} = 16.767$, $p = 0.010$), review articles ($\chi^{2(2)} = 28.442$, $p < 0.001$) and editorial units ($\chi^{2(2)} = 17.870$, $p = 0.007$).

Discussion and conclusion: The holders of professional nursing subjects engage in various activities in the field of publishing bibliographic units. Higher education institutions should encourage higher education lecturers to publish and thus promote their professional and scientific development. Publication of scientific bibliographic units could be added as one of the criteria for appointment to the titles of higher education teachers including the title of lecturer.

Prejeto / Received: 16. 12. 2019
Sprejeto / Accepted: 10. 8. 2020

<https://doi.org/10.14528/snr.2020.54.3.3008>

Uvod

Poklic medicinske sestre je eden izmed sedmih poklicev, ki so v Evropski uniji (EU) regulirani. Z regulacijo poklica je omogočena mobilnost delovne sile, v tem primeru diplomirane medicinske sestre oziroma diplomiranega zdravstvenika znotraj držav EU (Galbany-Estragués & Nelson, 2016). Vsi prebivalci EU imajo tako dostop do enako kakovostnih in varnih zdravstvenih storitev. Z direktivama so postavljeni minimalni standardi za izobraževanje medicinskih sester in kompetence poklica v EU (Directive 2005/36/EC, 2013/55/EU; Dalle Rose & Haug, 2014). Obe direktivi omogočata tudi razvoj kakovostnega študija zdravstvene nege (Skela-Savič, 2015a, 2015b). Najnovejša direktiva iz leta 2013 opredeli pogoje za vstop v študij in poklicne kompetence (Directive 2013/55/EU): (1) študij zdravstvene nege zahteva 12 let predhodnega splošnega izobraževanja; (2) izobraževanje je ovrednoteno s kreditnimi točkami (European Credit Transfer System, v nadaljevanju ECTS) in traja najmanj tri leta oziroma 4.600 ur, od tega 2.300 ur v kliničnem okolju; (3) študent pridobi znanja in veščine za ugotavljanje potreb pacienta po zdravstveni negi.

Če pogledamo nekoliko v preteklost, vsaj do prve direktive (Directive 2005/36/EC), je bil razvoj izobraževanja v zdravstveni negi omejen na dve fazi: prva predstavlja dodiplomsko izobraževanje na prvi bolonjski stopnji, druga pa izobraževanje na drugi in tretji stopnji. Slednja v nekaterih članicah EU še ni končana, program študija zdravstvene nege pa še ni poenoten (Råholm, et al., 2010; Lahtinen, et al., 2014), čeprav sta države k temu pred 13 leti pozivala že Spitzer in Perrenoud (2006). Pogosto citirana avtorja sodita med prve, ki so ocenjevali tudi razlike v izobraževanju medicinskih sester v EU na podlagi direktive (Directive 2005/36/EC; Kajander-Unkuri, et al., 2013; Lahtinen, et al., 2014). Avtorji (Spitzer & Perrenoud, 2006; Råholm, et al., 2010; Lahtinen, et al., 2014; Skela-Savič, 2015a, 2015b) navajajo precej težav, s katerimi se srečujemo pri razvoju univerzitetnega izobraževanja: pomanjkanje doktorjev znanosti med medicinskimi sestrami oziroma nizko število akademsko izobraženih posameznikov v zdravstveni negi, ki bi lahko vodili razvojne procese, različne pristope pri razvoju druge in tretje stopnje študija med državami EU. Tudi v slovenskem prostoru med visokošolskimi institucijami obstajajo razlike v organizaciji študija zdravstvene nege (Directive 2005/36/EC, 2013/55/EU; Skela-Savič, 2015a, 2015b).

Nekateri avtorji (Warne, et al., 2010; Collins & Hever, 2014) ugotavljajo, da je reguliran poklic prinesel tudi prednosti, kot je ureditev enotnega izobraževanja. Študijski programi so primerljivi glede na pridobljene kompetence medicinskih sester po študiju (Kajander-Unkuri, et al., 2013). V obdobju vsesplošnega pomanjkanja medicinskih sester je pomembno, da se oblikuje skupni kompetenčni model izobraževanja,

ki bo hkrati omogočal tudi mobilnost delovne sile, pacientom pa zagotavljal najvišjo mero kakovosti in varnosti v zdravstveni obravnavi (Kajander-Unkuri, et al., 2013). Razlike v izobraževanju medicinskih sester lahko pripišemo pomanjkanju informacij o študijskih programih v posameznih državah, neenotni strokovni terminologiji in nedostopnosti informacij o programu posameznih fakultet v uradnih jezikih EU. Vsebina izobraževalnih programov na dodiplomski ravni naj izobrazijo strokovnjake zdravstvene nege, ki razumejo znanje, podprto z dokazi, in ga znajo uporabljati (Melnyk, et al., 2014). Ker je spreminjanje izobraževalnih programov za nove države drago, je pomembna podpora že razvitih držav na tem področju, kar se kaže predvsem v dostopnosti vsebin njihovih programov (Lahtinen, et al., 2014). Koristno bi bilo, da bi bilo izobraževanje za medicinsko sestro primerljivo tako na ravni evropskih držav kot tudi z državami izven evropskega prostora (Avstralijo in Ameriko) (Baumann & Blythe, 2008; Nilsson, et al., 2014).

Visokošolsko izobraževanje v Republiki Sloveniji za zdravstveno nego je regulirano z omenjenima evropskima direktivama (Directive 2005/36/EC, 2013/55/EU) in Zakonom o visokem šolstvu (ZViS, 2012). Zakon med drugim predpisuje statusna vprašanja visokošolskih institucij, pogoje za opravljanje visokošolske dejavnosti, opredeljuje javno službo v visokem šolstvu in ureja način njenega financiranja. Opredeljuje tako funkcijo fakultet, ki skrbijo za znanstveno-strokovni razvoj, kot funkcijo visokih strokovnih šol, ki so namenjene izobraževalni dejavnosti na področju ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih strok. V Sloveniji imamo na področju zdravstvene nege osem visokošolskih institucij (Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport [MIZS], 2016). Zaradi poenotenja programov in dviga kakovostne ravni so bili v letu 2015 izdelani predlogi smernic za akreditacijo študijskega programa prve stopnje zdravstvene nege. Smernice poudarjajo, da je pomembna opredelitev usposobljenosti visokošolskih učiteljev za delo, ki se izkazuje z objavami in drugimi dokazanimi aktivnostmi (Skela-Savič, 2015a, 2015b). Kar štiri priporočila so namenjena visokošolskim učiteljem in njihovem profesionalnemu razvoju, kar se odraža v njihovem publiciranju in posredno tudi v odličnosti fakultet v lokalnem in mednarodnem okolju. Razvoj fakultet naj bi torej temeljil na profesionalnem razvoju članov fakultete, kar se odraža v njihovih raziskovalnih dosežkih v domačem in mednarodnem prostoru (O'Sullivan & Irby, 2011). Kakovost visokošolskih učiteljev je že bila predmet mnogih prispevkov tako v tujini (Williamson, 2004; Cave, 2005; Elliott & Wall, 2008) kot tudi v Sloveniji (Skela-Savič, 2015a). Nekateri celo predlagajo, naj se glede na publiciranje visokošolskih učiteljev oblikuje kazalnik kakovosti, ki bo služil samooceni in primerjavi kakovosti fakultet (Broome, et al., 2019). Predlog zadnjih smernic za akreditacijo visokošolskih institucij na področju zdravstvene nege narekuje tudi predloge za habilitacijo visokošolskih

učiteljev (Skela-Savič, 2015a): (1) ustrežna bibliografija na področju, ki ga visokošolski učitelj pokriva; (2) dokazila o uspešnem mednarodnem sodelovanju; (3) dokazljivi navedki v znanstveni literaturi; (4) pozitivne ocene poročevalcev. Ker menimo, da je kakovost študija zdravstvene nege povezana tudi s publiciranjem izvjalcev strokovnih predmetov, smo se odločili, da z raziskavo preverimo njihovo bibliografsko aktivnost.

Namen in cilji

Namen raziskave je bil pregledati bibliografske enote visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov v visokošolskih institucijah na študijskem programu prve stopnje zdravstvene nege v slovenskem prostoru. Raziskovalna vprašanja, ki smo si jih zastavili, so bila:

- Kakšen je bil povprečen obseg objav izbranih bibliografskih enot za raziskavo visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov v obdobju med letoma 2010 in 2015?
- Kakšne vrste tipologij objav v bibliografskem zapisu so imeli visokošolski učitelji strokovnih predmetov v obdobju med letoma 2010 in 2015?
- Kakšne so razlike v tipologiji izbranih bibliografskih enot v raziskavi visokošolskih učiteljev med vsemi visokošolskimi institucijami visokošolskih programov za zdravstveno nego?

Metode

V raziskavi smo uporabili opisni retrospektivni kvantitativni raziskovalni dizajn.

Opis instrumenta

Za namen raziskave smo naredili zbirno tabelo. Izbrali smo 12 strokovnih predmetov. Za vsak predmet smo poiskali nosilce posameznih področij (strokovne predmete): (1) etika, (2) raziskovanje, (3) geriatrija, (4) internistka, (5) onkologija, (6) supervizija, (7) zdravstvena vzgoja in promocija zdravja, (8) ginekologija, (9) obravnava mladostnika, (10) mentalno zdravje, (11) patronažna dejavnost, (12) organizacija in management. V tabelo smo zapisovali podatke o bibliografskih zapisih oziroma enotah posameznega visokošolskega učitelja, ki so objavljeni v sistemu COBISS: (1) število objavljenih izvirnih znanstvenih člankov (tipologija v sistemu COBISS 1.01), (2) število objavljenih preglednih znanstvenih člankov (tipologija v sistemu COBISS 1.02), (3) število objavljenih strokovnih člankov (tipologija v sistemu COBISS 1.00), (4) število monografij (gre za samostojno poglavje v sistemu COBISS, kamor spada več tipov objav), (5) število mentorstev (gre za samostojno poglavje v sistemu COBISS, vključili smo vsa izvedena mentorstva in somentorstva znotraj visokošolskega študija), (6) število recenzij (samostojno poglavje v sistemu COBISS) in (7) število sodelovanj v

uredniških odborih (v nadaljevanju število uredništev) (samostojno poglavje v sistemu COBISS).

Na podlagi spletnih strani vključenih visokošolskih institucij smo zbrali tudi nekatere sociodemografske in druge podatke visokošolskih učiteljev: (1) strokovni predmet, ki ga visokošolski učitelj predava, (2) najvišja dosežena visokošolska izobrazba, (3) osnovna visokošolska izobrazba iz zdravstvene nege, (4) habilitacijski naziv in (5) visokošolska institucija na področju zdravstvene nege, kjer je visokošolski učitelj zaposlen.

Opis vzorca

Vzorec so sestavljali nosilci, visokošolski učitelji izbranih strokovnih predmetov za raziskavo iz petih fakultet in dveh visokih šol za zdravstveno nego. Izbranih je bilo 12 strokovnih predmetov, ki smo jih lahko po vsebini primerjali med seboj, kar je skupaj 84 strokovnih predmetov. Med njimi ($n = 84$) je bilo kar 8 visokošolskih učiteljev večkratnih nosilcev strokovnih predmetov. Tako je končni vzorec vključeval 76 visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov, od tega jih 9 (11,84 %) ni imelo osnovne visokošolske izobrazbe iz zdravstvene nege, 66 (86,84 %) visokošolskih učiteljev je izkazovalo osnovno visokošolsko izobrazbo iz zdravstvene nege, za enega visokošolskega učitelja (1,34 %) pa ni bilo mogoče pridobiti podatka iz javno dostopnih informacij. Največ visokošolskih učiteljev je bilo doktorjev znanosti ($n = 22$, 28,95 %). Po habilitacijskih nazivih je bilo največ visokošolskih učiteljev predavateljev ($n = 38$, 50,00 %), najmanj pa rednih profesorjev ($n = 3$, 3,94 %) (Tabela 1).

Opis poteka raziskave in obdelave podatkov

Podatke smo za namen raziskave pridobili na javno dostopnih spletnih straneh visokošolskih institucij s področja zdravstvene nege, ki naj bi uradne podatke redno posodobljale v skladu z akreditacijskimi merili (ZViS, 2012). V nadaljevanju smo na teh spletnih straneh za vsakega nosilca strokovnega predmeta poiskali njegovo prosto dostopno osebno bibliografijo v vzajemni bibliografsko-kataložni bazi podatkov virtualne knjižnice (COBIB.si). Predpostavljali smo, da imajo vsi habilitirani visokošolski učitelji bibliografsko bazo ustrezno urejeno. V Sloveniji je osem visokih šol in fakultet s področja zdravstvene nege. V vzorec smo najprej želeli vključiti visokošolske učitelje vseh osmih visokošolskih institucij za zdravstveno nego. Na koncu smo izbrali sedem visokošolskih institucij / fakultet, ki omogočajo študij zdravstvene nege. Ene nismo vključili, ker za leto 2016 nima javno dostopnih podatkov oziroma jih nismo našli.

V nadaljevanju smo prikazovanje rezultatov posameznih izobraževalnih institucij anonimizirali, tako da smo izobraževalne institucije označili F1–F7 (dodelili smo jim naključno kodo). Anonimizirali smo tudi vse visokošolske učitelje (nosilce izbranih strokovnih

Tabela 1: Opis vzorca**Table 1: Description of the sample**

Vzorec / Sample	n	%
Osnovna izobrazba visokošolskega učitelja iz zdravstvene nege		
Da	66	86,84
Ne	9	11,84
Ni mogoče pridobiti podatka	1	1,32
Izobrazba visokošolskih učiteljev		
Dodiplomski študij, prva stopnja bolonjskega programa	4	5,26
Univerzitetni študij	15	19,73
Druga stopnja bolonjskega programa	16	21,05
Znanstveni magisterij	18	23,68
Doktorat	22	28,95
Ni mogoče pridobiti podatka	1	1,33
Habilitacijski naziv visokošolskega učitelja		
Predavatelj	38	50,00
Višji predavatelj	21	27,63
Docent	8	10,52
Izredni profesor	5	6,57
Redni profesor	3	3,94
Ni mogoče pridobiti podatka	1	1,34

Legenda / Legend: n – število / number; % – odstotek / percentage

predmetov) in vsakemu dodelili ustrezno število 1–12 glede na nosilstvo strokovnega predmeta (tako ima npr. »etika« kodo 1 pri vseh izobraževalnih ustanovah). Pri vsakem nosilcu smo pod njegovo fakulteto zbrali podatke o njegovem delovanju na strokovnem in znanstvenem področju glede na zapis v osebni bibliografiji prosto dostopne virtualne knjižnice (COBIB.si).

Zbiranje podatkov smo avtorji opravili v februarju in marcu 2016 za obdobje 2010–2015. Analizo podatkov smo opravili s programom IBM SPSS, verzija 22 (SPSS Inc., Chicago, IL, ZDA). Za zbrane številске podatke smo najprej ocenili normalnost porazdelitve podatkov. S pomočjo Kolmogorov–Smirnovskega testa smo ugotovili,

da podatki niso normalno porazdeljeni, zato smo v nadaljevanju uporabili neparametrične bivariate statistične teste. Glede na osnovno opisno statistiko smo uporabili povprečje, standardni odklon, delež, od bivariate statističnih testov pa Mann-Whitneyev U in Kruskal Wallisov test (Pallant, 2002). Pri tem smo upoštevali mejo statistične značilnosti $p < 0,05$.

Rezultati

Največ visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov, ki niso imeli osnovne izobrazbe iz zdravstvene nege, je bilo na F 2 ($n = 3$, 4,00 %), sledita F 3 in F 6 (vsaka

Tabela 2: Visokošolski učitelji po habilitacijskih nazivih – predstavljeno po izobraževalnih institucijah glede na skupno število ($n = 76$)**Table 2: Lecturers and their appointed titles – according to their education institution in comparison to the whole sample ($n = 76$)**

Habilitacijski naziv / Appointed title	F 1 n (%)	F 2 n (%)	F 3 n (%)	F 4 n (%)	F 5 n (%)	F 6 n (%)	F 7 n (%)	Skupaj / Total n (%)
Predavatelj	5 (6,66)	5 (6,66)	4 (5,33)	5 (6,66)	8 (10,66)	6 (8,00)	5 (6,66)	38 (50,66)
Višji Predavatelj	2 (2,66)	4 (5,33)	4 (5,33)	5 (6,66)	1 (1,33)	1 (1,33)	4 (5,33)	21 (28,00)
Docent	3 (4,00)	0 (0,00)	4 (5,33)	1 (1,33)	0 (0,00)	0 (0,00)	0 (0,00)	8 (10,67)
Izredni profesor	1 (1,33)	1 (1,33)	0 (0,00)	1 (1,33)	1 (1,33)	1 (1,33)	0 (0,00)	5 (6,67)
Redni Profesor	1 (1,33)	2 (2,66)	0 (0,00)	0 (0,00)	0 (0,00)	0 (0,00)	0 (0,00)	3 (4,00)

Legenda / Legend: n – vzorec / sample; % – odstotek / percentage; F1–F7 – vse udeležene fakultete v raziskavi / all participating faculties in research.

Tabela 3: Število posameznih objav po fakultetah glede na vse objave skupaj ($n = 4.356$)
Table 3: The number of published units according to faculties with regard to all publications ($n = 4.356$)

Pred./ Lecturer	Vse objave / All publications n (%) / \bar{x} (s)	I.04 n (%) / \bar{x} (s)	I.02 n (%) / \bar{x} (s)	I.01 n (%) / \bar{x} (s)	Mon n (%) / \bar{x} (s)	Men n (%) / \bar{x} (s)	Rec n (%) / \bar{x} (s)	Ured n (%) / \bar{x} (s)
F 1	713 (16,35) / 59,42 (23,04)	3 (0,07) / 0,25 (0,62)	2 (0,05) / 0,16 (0,39)	32 (0,75) / 2,66 (4,43)	17 (0,40) / 1,42 (2,35)	604 (13,87) / 50,33 (25,48)	39 (0,90) / 3,25 (3,93)	16 (0,38) / 1,33 (2,23)
F 2	1059 (24,32) / 96,27 (57,30)	10 (0,24) / 0,83 (1,27)	5 (0,12) / 0,42 (1,16)	59 (1,37) / 4,92 (5,16)	34 (0,79) / 2,83 (2,72)	848 (19,48) / 70,66 (45,22)	65 (1,50) / 5,42 (5,97)	38 (0,88) / 3,17 (4,57)
F 3	580 (13,29) / 52,63 (30,68)	7 (0,19) / 0,63 (0,90)	13 (0,30) / 1,18 (1,21)	42 (0,97) / 3,82 (4,10)	19 (0,45) / 1,72 (1,77)	423 (9,73) / 38,45 (22,66)	52 (1,20) / 4,72 (2,77)	24 (0,56) / 2,19 (4,58)
F 4	798 (18,32) / 66,50 (71,67)	100 (2,30) / 8,33 (23,63)	15 (0,35) / 1,25 (1,91)	80 (1,84) / 6,66 (11,47)	102 (2,35) / 8,50 (13,57)	289 (6,66) / 24,08 (32,01)	96 (2,21) / 8,00 (6,31)	116 (2,68) / 9,66 (15,17)
F 5	413 (9,95) / 39,36 (71,92)	15 (0,37) / 1,36 (2,42)	0 (0,00) / 0,00 (0,00)	21 (0,48) / 1,90 (3,73)	24 (0,55) / 2,18 (8,18)	263 (6,05) / 23,91 (45,28)	44 (1,01) / 4,00 (6,15)	46 (1,07) / 4,19 (8,35)
F 6	476 (10,93) / 59,50 (81,40)	1 (0,05) / 0,13 (0,29)	10 (0,23) / 1,251 (1,44)	25 (0,58) / 3,13 (6,07)	53 (1,22) / 6,63 (8,25)	350 (8,04) / 43,75 (57,33)	15 (0,35) / 1,88 (3,49)	22 (0,51) / 2,75 (6,04)
F 7	298 (6,84) / 33,11 (43,85)	14 (0,32) / 1,55 (2,28)	1 (0,05) / 0,11 (0,30)	9 (0,22) / 1,00 (2,09)	34 (0,79) / 3,78 (5,94)	151 (3,47) / 16,78 (24,09)	43 (0,99) / 4,78 (4,85)	46 (1,06) / 5,11 (8,05)
Skupaj	4.337 (100) / 57,32 (59,05)	150 (3,54) / 1,97 (9,23)	46 (1,10) / 0,61 (1,19)	268 (6,21) / 3,52 (6,09)	283 (6,55) / 3,72 (7,38)	2928 (67,30) / 38,53 (40,86)	354 (8,16) / 4,66 (5,14)	308 (7,14) / 4,05 (8,14)

Legenda / Legend: F 1 – F 7 – vse udeležene fakultete v raziskavi / all participating faculties in research; Pred. – visokošolski učitelj / higher education lecturer; I.04 – strokovni članek / professional article; I.02 – pregledni znanstveni članek / review scientific article; I.01 – izvirni znanstveni članek / original scientific article; Mon – monografija / monograph; Men – mentorstvo / mentorship; Rec – recenzija / review; Ured – uredništvo / editorials; n – število posameznih enot bibliografskih zapisov po nosilcih predmetov / number of single publishing units by the holder of a subject; % – odstotek / percentage; \bar{x} – povprečje / average; s – standardni odklon / standard deviation

fakulteta $n = 2, 2,67 \%$). Gre za predmete raziskovanje, etika, mentalno zdravje, organizacija in management, supervizija ter promocija zdravja. Največ nosilcev predmetov je bilo habilitiranih v naziv predavatelj ($n = 38, 50,66 \%$) (Tabela 2).

V raziskovanem obdobju je bilo v bibliografiji vključenih visokošolskih učiteljev zapisanih 4.356 bibliografskih enot. Od tega je bilo največ mentorstev ($n = 2.928, 67,30 \%$). Če smo primerjali bibliografske enote posameznih visokošolskih institucij, je bilo največ izvirnih znanstvenih člankov publiciranih na F 4 ($n = 80, 29,86 \%$), kjer so imeli dva akademsko izobrazbena visokošolska učitelja strokovnih predmetov (enega docenta in enega izrednega profesorja), sledila je F 2 ($n = 59, 22,02 \%$), kjer so imeli tri akademsko izobrazbene posameznike (enega izrednega profesorja in dva redna profesorja). F 7 ($n = 9, 3,36 \%$) ni imela akademsko izobrazbenih visokošolskih učiteljev izbranih strokovnih predmetov (Tabela 2, Tabela 3).

Na F 5 so bili štirje predavatelji, ki v pregledanem obdobju niso izkazovali aktivnosti na nobenem drugem področju razen na področju mentorstev, na F 1 sta bila dva taka visokošolskega učitelja, na F 6 pa en. Na F 1 in F 5 je bilo šest visokošolskih učiteljev, ki v pregledanem obdobju niso publicirali niti izvirnega niti preglednega znanstvenega članka. Izmed sedmih izbranih visokošolskih institucij so se pri štirih nosilci strokovnih predmetov podvajali (gre za različne nesorodne strokovne predmete): F 3, F 5, F 6 in F 7. Največ podvajanj je bilo na F 6, kjer so se štirje predavatelji pojavljali pri sedmih strokovnih predmetih.

Če gledamo tipologijo bibliografskih enot glede na visokošolske institucije, je prihajalo do statično pomembnih razlik pri vseh objavah ($\chi^{2(2)} = 14,272, p =$

$0,027$), preglednih znanstvenih člankih ($\chi^{2(2)} = 28,442, p < 0,001$), mentorstvih ($\chi^{2(2)} = 16,767, p = 0,010$) ter uredništvih ($\chi^{2(2)} = 17,870, p = 0,007$).

Primerjava visokošolskih učiteljev z osnovno izobrazbo iz zdravstvene nege in ostalih kaže statistično pomembne razlike le pri izvirnih znanstvenih člankih ($U = 134,000, p = 0,005$) in monografijah ($U = 158,000, p = 0,018$) (Tabela 4). V obeh primerih so imeli več objav visokošolski učitelji z osnovno izobrazbo iz zdravstvene nege.

Glede na končno izobrazbo smo ločili visokošolske učitelje v dve skupini: v prvo skupino smo uvrstili tiste z dodiplomsko izobrazbo prve bolonjske stopnje, univerzitetno izobrazbo in drugo bolonjsko stopnjo; v drugo pa tiste z znanstvenim magisterijem in doktoratom. Statistično pomembne razlike so se glede na doseženo izobrazbo pokazale med obema skupinama pri vseh tipologijah bibliografskih enot, razen pri preglednih znanstvenih člankih in monografijah (Tabela 4). V vseh primerih so imeli več objav višje izobrazbene.

Glede na habilitacijo smo visokošolske učitelje prav tako razdelili v dve skupini: v prvo skupino smo uvrstili predavatelje in višje predavatelje, druga pa je zajela docente, izredne in redne profesorje. Statistično pomembne razlike so se pokazale pri izvirnih znanstvenih člankih ($U = 215,000, p < 0,001$) in monografijah ($U = 316,000, p = 0,016$). Docenti, izredni in redni profesorji so imeli več objav (Tabela 4).

Izbrani nosilci strokovnih predmetov so imeli 4.337 vseh objav. Po visokošolskih institucijah je bilo največ objav na F 2 ($n = 1.059, 24,32 \%$). Povprečje so dosegale F 1 ($\bar{x} = 59,42, s = 23,04$), F 2 ($\bar{x} = 96,27, s = 57,30$), F 4 ($\bar{x} = 66,50, s = 71,67$) in F 6 ($\bar{x} = 59,50, s = 81,40$) (Tabela 3).

Tabela 4: Razlike med publiciranjem glede na fakulteto, osnovno izobrazbo (zdravstvena nege ali ne), dokončano izobrazbo in habilitacijski naziv

Table 4: Differences in publication activity between faculties, basic education level (nursing or not), completed education qualifications and appointed title

Kazalnik / Indicator	\bar{x}	s	Fakulteta / Faculty $\chi^{2(2)} / p$	Osnovna izobrazba / Basic education U / p	Končna izobrazba / Completed education U / p	Habilitacijski naziv / Appointed title U / p
Vse objave	57,37	59,49	14,272 / 0,027	210,500 / 0,158	350,500 / < 0,001	391,500 / 0,170
Strokovni članki	1,97	9,57	12,399 / 0,054	263,500 / 0,528	478,500 / 0,004	430,500 / 0,305
Pregledni članki	0,59	1,22	28,442 / < 0,001	239,500 / 0,260	641,000 / 0,336	424,000 / 0,244
Izvirni članki	3,51	6,26	9,244 / 0,160	134,000 / 0,005	335,000 / < 0,001	215,000 / < 0,001
Monografije	3,95	7,60	9,767 / 0,135	158,000 / 0,018	565,500 / 0,098	316,000 / 0,016
Mentorstvo	38,64	41,14	16,767 / 0,010	260,500 / 0,552	395,500 / 0,001	432,000 / 0,386
Recenzije	4,66	5,19	11,947 / 0,063	291,000 / 0,921	366,500 / < 0,001	388,000 / 0,152
Uredništva	4,04	8,44	17,870 / 0,007	299,500 / 0,896	465,500 / 0,005	422,500 / 0,292

Legenda / Legend: n – število enot publiciranja / publication unit; \bar{x} – povprečje / mean; $\chi^{2(2)}$ – Kruskal-Wallisov test / Kruskal-Wallis test; U – Mann-Whitneyev test / Mann-Whitney test; p – statistična značilnost / statistical significance

Med 150 enotami imajo največ strokovnih člankov objavljenih nosilci predmetov na F 4 ($n = 100$, 66,66 %), sledi F 2 ($n = 10$, 6,66 %) (Tabela 3). Povprečje preglednih znanstvenih člankov glede na 76 visokošolskih učiteljev je bilo 0,61 ($s = 1,19$), najvišje povprečje so imeli visokošolski učitelji na F 4 ($\bar{x} = 1,25$, $s = 1,91$) in F 6 ($\bar{x} = 1,25$, $s = 1,44$) (Tabela 3). Povprečje izvirnih znanstvenih člankov je bilo 3,52 ($s = 6,09$). Povprečje sta presejali F 4 ($\bar{x} = 6,66$, $s = 11,47$) in F 2 ($\bar{x} = 4,92$, $s = 5,16$) (Tabela 3).

Diskusija

Izmed vseh pregledanih bibliografskih enot v raziskavi je bil delež kakovostnih, ki jih predstavljajo izvirni znanstveni in pregledni članki, nizek. Menimo, da visokošolski učitelji strokovnih predmetov v svojih okoljih potrebujejo več spodbud za raziskovalne priložnosti in kompetence s strani visokošolskih institucij. Polit in Beck (2018) pojmujeta raziskovanje in publiciranje kot pomemben del profesionalizma v zdravstveni negi. V Sloveniji se moramo vprašati, kakšni izvajalci zdravstvene nege želimo biti: zgolj dobri strokovnjaki ali tudi dobri profesionalci – to vprašanje so si že zastavili nekateri drugi avtorji (Skela-Savič, 2009; Bregar, 2013). S pomočjo razvoja z dokazi podprtega znanja na visokošolskih institucijah bo lahko tudi klinična praksa razvijala nova znanja, iskala rešitve, podprte z dokazi, in se oddaljila od dokazov, ki temeljijo na tradiciji, intuiciji, logičnem razmišljanju, izkušnjah dela, ter drugih virov dokazov, ki niso znanstveno osnovani (Pollit & Beck, 2018).

Pomanjkanje raziskovalnega znanja medicinskih sester pri nas predstavlja ključno oviro pri implementaciji z dokazi podprtega znanja v zdravstveno nego v kliničnih okoljih (Bole & Skela-Savič, 2018). Poe in White (2010) pravita, da je izvajalce zdravstvene nege treba usposobiti do te mere, da z dokazi podprto znanje »zacveti« (ang. *flourishes*). Zato je še toliko pomembneje, da se vprašamo o pomenu profesionalizma ne le na ravni kliničnega okolja, ampak tudi na ravni fakultete. Fakultete morajo prevzeti svoj del odgovornosti in spodbujati visokošolske učitelje k večji dejavnosti na področju raziskovanja, kljub temu da kontekst visokostrokovnih programov za habilitacijo od njih tega ne zahteva (ZViS, 2012). S tem bodo razširili svoja znanja tudi na področju znanstvenega dela, ki ga bodo lahko kot predavatelji strokovnih predmetov in mentorji predali študentom.

Tuji avtorji (Tschannen, et al., 2014; Blush, et al., 2017) prav tako zaznavajo problem pomanjkanja raziskovalnih kompetenc visokošolskih učiteljev. Glede na naše ugotovitve obstajajo velike razlike med posameznimi visokošolskimi institucijami, kar lahko kaže, da imajo te še velike priložnosti za razvoj svojih visokošolskih učiteljev. Sredstva je treba vlagati v razvoj visokošolskih učiteljev na nivoju magistrskih ali doktoratov, tako strokovnih kot znanstvenih (Daw, et

al., 2018), kljub temu da so vstopni pogoji za formalne kompetence visokošolskih učiteljev za dodiplomski nivo nižje (Tschannen, et al., 2014; Blush, et al., 2017; Daw, et al., 2018). Vsekakor je profesionalizem v zdravstveni negi tesno povezan z raziskovalnimi kompetencami zaposlenih v zdravstveni negi (Skela-Savič, et al., 2017). Glede diskurza profesionalizma v zdravstveni negi v slovenskem prostoru lahko izpostavimo le nekaj avtorjev, ki se bolj ali manj pojavljajo od leta 2004 naprej (Kvas & Seljak 2004; Seljak & Kvas, 2004; Pahor, 2006; Starc & Ilič, 2007; Starc, 2009; Starc, et al., 2012; Skela-Savič, 2013; Starc, 2014; Starc, 2016; Skela-Savič, et al., 2017). Vsem je skupno, da poudarjajo izobraženo medicinsko sestro.

Največ visokošolskih učiteljev je bilo habilitiranih v naziv predavatelj. Kljub temu da so vstopni kriteriji za visokošolske učitelje na dodiplomskem izobraževanju zdravstvene nege nižji, se poudarja razvoj kompetenc visokošolskih učiteljev v zdravstveni negi v smeri raziskovalne usposobljenosti (Blush, et al., 2017; Daw, et al., 2018). Bullin (2018) kot vstopni pogoj za visokošolskega učitelja priporoča celo doktorat. Nekateri visokošolski učitelji v naši raziskavi producirajo izjemno veliko kakovostnih bibliografskih enot, spet drugi manj oziroma nič. Skela-Savič (2013) izpostavlja pomanjkanje publiciranja medicinskih sester ter ugotavlja, da te v večini niso dovolj raziskovalno usposobljene (Skela-Savič, 2013; Skela-Savič, et al., 2017).

Poudarja se, naj imajo diplomanti razvite različne veščine za reševanje problemov v praksi, kakršna je na primer tudi uporaba znanja, osnovanega na dokazih (Dowding, et al., 2012; Sommers, 2018). Ta znanja morajo pridobiti že v času študija, kar pomeni, da so visokošolski učitelji usposobljeni za njihovo podajanje in predstavljajo gonilo razvoja stroke zdravstvene nege na posameznih področjih. Rezultati kažejo, da nekateri v pregledanem obdobju niso publicirali nobenega znanstvenega ali preglednega dela. Področje njihovega dela predstavljajo mentorstva in druga dela, ki sicer zahtevajo strokovno znanje, ne kažejo pa veččin publiciranja znanstvenih bibliografskih enot. Cilj znanja, podprtega z dokazi, je navsezadnje boljša oskrba pacientov (Poe & White, 2010). Potreba po teh znanjih v klinični praksi ni bila še nikoli tako velika, kot je sedaj (Daw, et al., 2018).

Med izbranimi visokošolskimi institucijami v raziskavi je – če gledamo samo izvorne znanstvene in pregledne znanstvene članke, ki so jih v ocenjevalnem obdobju publicirali visokošolski učitelji strokovnih predmetov – število objav nizko. Ker med visokošolskimi učitelji strokovnih predmetov prevladujejo predavatelji in višji predavatelji, ki za habilitacijo potrebujejo manj objav, je lahko znanje, podprto z dokazi, manj zastopano, saj je razumevanje tega bolj značilno za visokošolske učitelje s habilitacijskimi nazivi od docenta naprej (Seyyedrasooli, et al., 2012). Pri tem je treba poudariti,

da pri nas verjetno še nismo presegli faze, o kateri je avtorica Skela-Savič (2009) že leta 2009 napisala: » [V Sloveniji [smo] še v fazi, ko so v ospredju aktivnosti za predstavljanje pomena raziskovanja za zdravstveno nego in za odkrivanje ovir razvoja raziskovanja.«

V nadaljevanju je treba izpostaviti tudi, da se kot nosilci predmetov v treh visokošolskih institucijah pojavljajo isti visokošolski učitelji. Verjetno gre za visokošolske učitelje, ki so usposobljeni za poučevanje več predmetov, ali pa gre bolj za problem, da v Sloveniji ni dovolj usposobljenih visokošolskih učiteljev za osem visokošolskih institucij s področja zdravstvene nege. S tem se srečujejo tudi v tujini, kjer pravijo, da je pridobivanje in razvoj visokošolskih učiteljev zahtevna naloga (Reid, et al., 2013; Blush, et al., 2017; Daw, et al., 2018). Za umeščanje v visokošolski prostor potrebujejo medicinske sestre veliko podpore (Blush, et al., 2017; Daw, et al., 2018). Po drugi strani se je izkazalo tudi, da izbranih strokovnih predmetov v raziskavi ne poučujejo le medicinske sestre, ampak tudi strokovnjaki drugih področij.

V strokovni javnosti se pojavljajo razprave o kakovosti visokošolskega študija zdravstvene nege v Sloveniji in usposobljenosti visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov. Na tak zaključek napeljujejo ugotovitve raziskave (Skela-Savič, 2015), ki zelo poudarjajo predvsem usposobljenost visokošolskih učiteljev in zavezo visokošolskih institucij, da povečajo svoje zahteve do njih. Tudi v tujem prostoru so se že pred 15 leti začeli ukvarjali s kakovostjo oziroma oblikovanjem standardov za visokošolske učitelje zdravstvene nege (Hardicre, 2003). Strokovni ali znanstveni doktorat je za poučevanje v visokošolskem prostoru na tako zahtevnem področju, kot je zdravstvo, nujen (Blush, et al., 2017). Delo visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov zdravstvene nege je zahtevno (Blush, et al., 2017), saj imajo visokošolski učitelji običajno dva delodajalca: klinično okolje in visokošolsko institucijo, ki ima pogosto večje zahteve, kot so učiteljeve visokošolske formalne delovne obveznosti. Tako klinično okolje kot visokošolska institucija pričakujeta od visokošolskih učiteljev dobro klinično delo s pacienti, študenti, prav tako pa tudi raziskovanje (Holopainen, et al., 2009). Vsekakor gre za zahtevno vlogo, pri čemer naj bi bil visokošolski učitelj strokovnega predmeta tako dober klinični strokovnjak kot akademik (Ousey & Gallagher, 2010).

Pri primerjavi visokošolskih institucij med seboj smo ugotovili velike razlike v kakovosti bibliografskih enot – če jo ocenjujemo tudi glede na publiciranje. Naše delo ni prvo na tem področju in ga lahko vzporejamo s tujo raziskavo (Broome, et al., 2019), ki je fakultete primerjala med seboj glede na njihovo dejavnost na področju publiciranja. Pri našem pregledu bibliografskih enot je pomembno, da ne gledamo samo njihovo skupno število, ampak predvsem njihovo kakovost, na kar opozarjajo tudi Broome in sodelavci (2019).

Od kakovostnega visokošolskega učitelja strokovnega predmeta se pričakuje, da je dober klinik, ima komunikacijske sposobnosti, je več v pedagoškem procesu, hkrati pa mora biti tudi raziskovalec (Salminen, 2009; Tschannen, et al., 2014; Morales, et al., 2017; Blush, et al., 2017; Daw, et al., 2018). Vprašanje je, kakšna je vloga in sposobnost managementa visokošolskih institucij na področju zdravstvene nege pri razvoju visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov, ki bi razumeli in tudi izvajali znanstveno delo. Tu imajo konkurenčno prednost mlajše fakultete, saj so mlajši visokošolski učitelji, ki se še razvijajo, dokazano bolj večji akademskega dela kot starejši (Smith & Boyd, 2012). Strinjamo se z avtorico Skela-Savič (2015), da so predvsem fakultete odgovorne, da določijo notranje spodbude za razvoj visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov s področja zdravstvene nege.

V vse večjem povpraševanju po kompleksnih zdravstvenih storitvah prebivalcev razvitega in nerazvitega sveta je pomembno, da na trg dela prihaja vse bolj usposobljen kader zdravstvene nege, ki zna zbirati dokaze in jih uporabiti pri svojem kliničnem delu (Daw, et al., 2018). Znanstvena pismenost visokošolskih učiteljev ni le naš diskurz, saj njihovo kompetentnost v raziskovanju poudarjajo tudi tuji avtorji (Salminen, 2009; Broome, et al., 2019). Tudi v Sloveniji je treba glede na naše rezultate povečati dejavnosti visokošolskih učiteljev za spodbujanje znanstvenoraziskovalnega dela.

Avtorji smo izvedli prvo primerjavo o publiciranju visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov na področju zdravstvene nege v Sloveniji. Za primerjavo smo izbrali število posameznih izbranih bibliografskih enot. Lahko bi vključili tudi druge enote bibliografije, vendar smo se skušali omejiti le na tiste enote, za katere smo ocenili, da bodo za naš namen raziskave najbolj primerni. Morebitna vključitev ostalih enot bibliografije, kot so objavljeni znanstveni in strokovni prispevki, vabljeni predavanja, predavanja v tujini itd., predstavlja priložnost za nadaljnje raziskovanje. Omenjeno področje naše raziskave je le majhen del dejavnosti visokošolskih učiteljev, ki pa je pomemben za razvoj stroke zdravstvene nege. Naša raziskava ima še vrsto drugih metodoloških pomanjkljivosti. Nismo upoštevali konkretnih obremenitev posameznih visokošolskih učiteljev, kar bi lahko pomembno vplivalo na njihovo raziskovalno dejavnost. Podatki, ki smo jih zajeli iz javnih evidenc, so lahko pomanjkljivi, mogoče je, da avtorji nimajo posodobljenih podatkov. Zajem podatkov za raziskavo je bil narejen za obdobje 2010–2015. Novejše ločnice letnic zajema podatkov bi lahko pokazale drugačne izsledke.

Zaključek

Kakovost visokošolskih institucij se odraža tudi v projektih, raziskovalnih dejavnostih in publiciranju, v prispevku k razvoju, zaradi česar je fakulteta vsekakor ustanovljena. Nosilci omenjenega so visokošolski

učitelji. Visokošolske institucije pridobivajo ugled v domačem in mednarodnem prostoru glede na prepoznavnost svojih učiteljev, ki se odraža tudi v njihovem raziskovalnem delu. Prav bi bilo, da visokošolske institucije s tem postanejo bolj privlačne za študente, ki se odločajo, kam se bodo vpisali, kot tudi za klinična okolja, ki se odločajo, kakšno medicinsko sestro – zdravstvenika želijo imeti. Priložnost in naloga visokošolskih institucij je, da spodbudijo akademski razvoj svojih zaposlenih. V Sloveniji je potreben tudi razmislek, ali imamo dovolj usposobljenih visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov, ki dosegajo današnje zahteve izobraževalnih institucij.

Zahvala / Acknowledgements

Zahvaljujemo se vsem udeleženi, ki so se odzvali, ko smo iskali manjkajoče podatke na spletu. / We would like to thank all the participants who responded when we searched for missing online data.

Nasprotje interesov / Conflict of interest

Avtorji izjavljajo, da ni nasprotja interesov. / The authors declare that no conflicts of interest exist.

Financiranje / Funding

Raziskava ni bila finančno podprta. / The study received no funding.

Etika raziskovanja / Ethical approval

Raziskava je pripravljena v skladu z načeli Kodeksa etike v zdravstveni negi in oskrbi Slovenije (2014). / The study was conducted in accordance with the Code of Ethics for Nurses and Nurse Assistants of Slovenia (2014).

Prispevek avtorjev / Author contributions

Prvi avtor je izvedel zasnovo raziskave in napisal zasnovo članka. Drugi avtor je nadziral celoten potek raziskave, skrbel za verodostojnost podatkov ter sodeloval pri pisanju članka. / The first author conducted the research and designed the outline of the article. The other author supervised the research, ensured the credibility of data and participated in writing the article.

Literatura

Baumann, A. & Blythe, J., 2008. Globalization of Higher Education in Nursing. *Journal of Issues in Nursing*, 13(2), p. 4.

Blush, R.R., Mason, H.L. & Timmerman, N.M., 2017. Pursuing the clinical track faculty role: from clinical expert to educator. *AACN Advanced Critical Care*, 28(3), pp. 243–249. <https://doi.org/10.4037/aacnacc2017250> PMID:28847858

Bole, U. & Skela-Savič, B., 2018. Odnos in znanje medicinskih sester ter ovire pri implementaciji na dokazih temelječe praxe. *Obzornik zdravstvene nege*, 52(3), pp. 177–185. <https://doi.org/10.14528/snr.2018.52.2.206>

Bregar, B., 2013. Zdravstvena nega v pričakovanju reform sistema zdravstvenega varstva. *Obzornik zdravstvene nege*, 47(2), pp. 132–134. Available at: <https://obzornik.zbornica-zveza.si:8443/index.php/ObzorZdravNeg/article/view/2920> [1. 7. 2019].

Broome, M.E., Oermann, M.H., Douglas, C.E., Simmons, D.F. & Woodward, A., 2019. Publication productivity of nursing faculty in selected schools of nursing across the United States. *Journal of Nursing Scholarship*, 51(3), pp. 346–355. <https://doi.org/10.1111/jnu.12463> PMID:30762935

Bullin, C., 2018. To what extent has doctoral (PhD) education supported academic nurse educators in their teaching roles: an integrative review. *BMC Nursing*, 17, p. 6. <https://doi.org/10.1186/s12912-018-0273-3> PMID:29483844; PMCID:PMC5824484

Cave, I., 2005. Nurse teachers in higher education: without clinical competence, do they have a future. *Nurse Education Today*, 25(8), pp. 646–651. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2005.09.004> PMID:16289490

Collins, S. & Hewer, I., 2014. The impact of the Bologna process on nursing higher education in Europe: a review. *International Journal of Nursing Studies*, 51(1), pp. 150–156. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2013.07.005> PMID:23928323

Daw, P., Mills, M.E. & Ibarra, O., 2018. Investing in the future of nurse faculty: a state-level program evaluation. *Nursing Economics*, 36(2), pp. 59–82.

Delle Rose, L.F.D. & Haug, G., 2014. Programme profiles and the reform of higher education in Europe: the role of Tuning Europe. *Tuning Journal for Higher Education*, 1(1), pp. 203–222. [https://doi.org/10.18543/tjhe-1\(1\)-2013pp203-222](https://doi.org/10.18543/tjhe-1(1)-2013pp203-222)

Dowding, D., Gurbutt, R., Murphy, M., Lascelles, M., Pearman, A. & Summers, B., 2012. Conceptualising decision making in nursing education. *Journal of Research in Nursing*, 17(40), pp. 348–360. <https://doi.org/10.1177/1744987112449963>

Directive 2005/36/EC on the recognition of professional qualifications, 2005. *Official Journal of European Union*, L255, pp. 22–142.

Directive 2013/55/EU of the European Parliament and of the Council, 2013. *Official Journal of European Union*, L354/132.

- Elliott, M., & Wall, N., 2008. Should nurse academics engage in clinical practice. *Nurse Education Today*, 28(5), pp. 580–586. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2007.09.015>
PMid:18055069
- ESG, 2015. Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area. Available at: http://www.enqa.eu/wpcontent/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf [18. 7. 2017].
- Galbany-Estragués, P. & Nelson, S., 2016. Migration of Spanish nurses 2009–2014. Underemployment and surplus production of Spanish nurses and mobility among Spanish registered nurses: a case study. *International Journal of Nursing Studies*, 63, pp. 112–123. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2016.08.013>
PMid:27621041
- Hardicre, J., 2003. Meeting the requirements for becoming a nurse lecturer. *Nursing Times*, 99(31), pp. 32–35.
- Holopainen, A., Tossavainen, K. & Kärnä-Lin, E., 2009. Nurse teacherhood and the categories influencing it. *Journal of Research in Nursing*, 14(3), pp. 243–259. <https://doi.org/10.1177/1744987108098140>
- Kodeks etike v zdravstveni negi in oskrbi Slovenij, 2014*. Uradni list Republike Slovenije št. 7.
- Kvas, A. & Seljak, J., 2004. *Slovenske medicinske sestre na poti v postmoderno*. Ljubljana: Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana.
- Lahtinen, P., Leino-Kilpi, H. & Salminen, L., 2014. Nursing education in the European higher education area: variations in implementation. *Nurse Education Today*, 34(6), pp. 1040–1047. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2013.09.011>
PMid:24090615
- Melnyk, B.M, Gallagher-Ford, L., Long, L.E., & Fineout-Overholt, E., 2014. The establishment of evidence-based practice competencies for practicing registered nurses and advanced practice nurses in real-world clinical settings: proficiencies to improve healthcare quality, reliability, patient outcomes, and costs. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 11(1), pp. 5–15. <https://doi.org/10.1111/wvn.12021>
PMid:24447399
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZS)*, 2016. Available at: http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_visoko_solstvo/sektor_za_visoko_solstvo/razvid_visokosolskih_zavodov/ [2. 4. 2016].
- Morales, D.X., Grineski, S.E. & Collins, T.W., 2017. Increasing research productivity in undergraduate research experiences: exploring predictors of collaborative faculty-student publications. *CBE life sciences education*, 16(3), art. ID. ar42. <https://doi.org/10.1187/cbe.16-11-0326>
PMid:28747352; PMCID:PMC5589422
- Nilsson, J., Carlsson, M., Johansson, E., Egmar, A.C., Florin, J., Leksell, J., et al., 2014. Nursing in a globalized world: nursing students with international study experience report higher competence at graduation. *Open Journal of Nursing*, 4, pp. 848–858. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2010.05331.x>
PMid:20626496
- O'Sullivan, P.S. & Irby, D.M., 2011. Reframing research on faculty development. *Academic Medicine*, 86(4), pp. 421–428. <https://doi.org/10.1097/ACM.0b013e31820dc058>
PMid:21346505
- Ousey, K. & Gallagher, P., 2010. The clinical credibility of nurse educators: time the debate was put to rest. *Nurse Education Today*, 30(7), pp. 662–665. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2009.12.021>
PMid:20116143
- Pahor, M., 2006. *Medicinske sestre in univerza*. Domžale: Izolit.
- Pallant, J., 2002. *SPSS survival manual: a step by step guide to data analysis using SPSS for Windows (Version 10 and 11)*. Buckingham, Philadelphia: Open University Press.
- Polit, D.F. & Beck, C.T., 2018. *Essentials of nursing research: appraising evidence for nursing practise*. Philadelphia: Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams and Wilkins, pp. 4, 6, 13.
- Råholm, M.B., Hedegaard, B.L., Löfmark, A., & Slettebø A., 2010. Nursing education in Denmark, Finland, Norway and Sweden: from Bachelor's degree to PhD. *Journal of Advanced Nursing*, 66(9), pp. 2126–2137. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2010.05331.x>
PMid:20626496
- Reid, T.P., Hinderer, K.A., Jarosinski, J.M., Mister, B.J. & Seldomridge, L.A., 2013. Expert clinician to clinical teacher: developing a faculty academy and mentoring initiative. *Nurse Education in Practice*, 13(4), pp. 288–293. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2013.03.022>
PMid:23615037
- Satu, K.U., Leena, S., Mikko, S., Riitta, S. & Helena, L.K., 2013. Competence areas of nursing students in Europe. *Nurse Education Today*, 33(6), pp. 625–632. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2013.01.017>
PMid:23462517
- Salminen, L., Stolt, M., Saarikoski, M., Suikkala, A, Vaartio, H. & Leino-Kilpi, H., 2010. Future challenges for nursing education: a European perspective. *Nurse Education Today*, 30(3), pp. 233–238. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2009.11.004>
PMid:20005606
- Seljak, J. & Kvas, A., 2004. Sprememba odnosov v zdravstvenem varstvu kot predpogoj za uspeh zdravstvene reforme. *Central European Public Administration Review*, 2(1), pp. 109–124. <https://doi.org/10.17573/cepar.v2i1.30>

- Seyyedrasooli, A., Zamanzadeh, V., Valizadeh, L., & Tadaion, F., 2012. Individual potentials related to evidence-based nursing among nurses in teaching hospitals affiliated to Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. *Journal of Caring Sciences*, 1(2), pp. 93–99.
- Skela-Savič, B., 2009. Zdravstvena nega in raziskovanje: nekateri vplivni dejavniki za razvoj zdravstvene nege kot znanstvene discipline v Sloveniji. *Obzornik zdravstvene nege*, 43(3), pp. 209–222. Available at: <https://obzornik.zbornica-zveza.si/index.php/ObzorZdravNeg/article/view/2726> [1. 7. 2019].
- Skela-Savič, B., 2013. Publiciranje v zdravstveni negi: rezultati bodo prišli s pridobivanjem znanj in spodbudami. *Obzornik zdravstvene nege*, 47(1), pp. 5–7. Available at: <https://obzornik.zbornica-zveza.si:8443/index.php/ObzorZdravNeg/article/view/2906> [1. 7. 2019].
- Skela-Savič, B., 2015a. Smernice za izobraževanje v zdravstveni negi na študijskem programu prve stopnje Zdravstvene nege (VS). *Obzornik zdravstvene nege*, 49(4), pp. 320–333. <https://doi.org/10.14528/snr.2015.49.4.79>
- Skela-Savič, B., 2015b. Smernice za izobraževanje v zdravstveni negi za program prve stopnje Zdravstvena nega (VS): rezultati prve Delfi iteracije. 9. šola za klinične mentorje: teorije in modeli zdravstvene nege. *Kako jih uporabiti na kliničnih problemih*. Jesenice: Fakulteta za zdravstvo Jesenice, pp. 1–25.
- Skela-Savič, B., Hvalič-Touzery, S. & Pesjak, K., 2017. Professional values and competencies as explanatory factors for the use of evidence-based practice in nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 73(8), pp. 1910–1923. <https://doi.org/10.1111/jan.13280> PMID:28205259
- Smith, C. & Boyd, P., 2012. Becoming an academic: the reconstruction of identity by recently appointed lecturers in nursing, midwifery and the allied health professions. *Innovations in Education & Teaching International*, 49(1), pp. 63–72. <https://doi.org/10.1080/14703297.2012.647784>
- Sommers, C.L., 2018. Measurement of critical thinking, clinical reasoning, and clinical judgment in culturally diverse nursing students: a literature review. *Nurse Education in Practice*, 30, pp. 91–100. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2018.04.002> PMID:29669305
- Spitzer, A. & Perrenoud, B., 2006. Reforms in nursing education across Western Europe: implementation processes and current status. *Journal of Professional Nursing*, 22(3), pp. 162–171. <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2006.03.011> PMID:16759959
- Starc, A. & Ilič, B., 2007. Pridobivanje in razvoj znanstvenega in strokovnega človeškega kapitala v zdravstveni negi. *Obzornik zdravstvene nege*, 41(2–3), pp. 61–69. Available at: <https://obzornik.zbornica-zveza.si/index.php/ObzorZdravNeg/article/view/2626> [1. 7. 2019].
- Starc, A., 2009. Nursing professionalism in Slovenia: knowledge, power, and ethics. *Nursing Science Quarterly*, 22(4), pp. 371–374. <https://doi.org/10.1177/0894318409344758> PMID:19858518
- Starc, A., 2014. *Profesionalizacija zdravstvene nege za kakovostne zdravstvene storitve*. Ljubljana: Zdravstvena fakulteta. <https://doi.org/10.24141/1/2/2/1>
- Starc, A., 2016. Professionalization in healthcare chain. *Journal of Applied Health Sciences*, 2(2), pp. 69–86. <https://doi.org/10.24141/1/2/2/1>
- Starc, A., Pahor, M. & Ilič, B., 2012. What makes nursing a profession: professionalization elements. *HealthMed*, 6(11), pp. 3815–3821.
- Tschannen, D., Anderson, C., Strobbe, S., Bay, E., Bigelow, A., Dahlem, C.H., et al., 2014. Scholarly productivity for nursing clinical track faculty. *Nursing Outlook*, 62(6), pp. 475–481. <https://doi.org/10.1016/j.outlook.2014.05.006> PMID:25015410
- Zakon o visokem šolstvu (ZViS), 2012. *Uradni list Republike Slovenije* št. 32.
- Warne, T., Johansson, U.B., Papastavrou, E., Tichelaar, E., Tomietto, M., Van den Bossche, K., et al., 2010. An exploration of the clinical learning experience of nursing students in nine European countries. *Nurse Education Today*, 30(8), pp. 809–815. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2010.03.003> PMID:20409620
- Williamson, G.R., 2004. Lecturer practitioners in UK nursing and midwifery: what is the evidence: systematic review of the research literature. *Journal of Clinical Nursing*, 13(7), pp. 787–795. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2004.00996.x> PMID:15361152
- Williamson, G.R., Webb, C. & Abelson-Mitchell, N., 2004. Developing lecturer practitioner roles using action research. *Journal of Advanced Nursing*, 47(2), pp. 153–164. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2004.03074.x> PMID:15196189

Citirajte kot / Cite as:

Bregar, B. & Rašić, J., 2020. Pregled publiciranja izbranih bibliografskih enot visokošolskih učiteljev strokovnih predmetov zdravstvene nege: retrospektivna raziskava. *Obzornik zdravstvene nege*, 54(3), 230–240. <https://doi.org/10.14528/snr.2020.54.3.3008>